

การศึกษาความหลากหลายของหนอนพยาธิในปลาวงศ์ Cyprinidae บริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2546 โดยทำการตรวจปลา 5 ชนิด ได้แก่ ปลากระมัง (*Puntioplites proctozysron*) ปลากระต๊อบ (*Hampala macrolepidota*) ปลาช้ำ (*Labiobarbus siamensis*) ปลาตะเพียนขาว (*Barbodes gonionotus*) และปลาสร้อยขาว (*Henicorhynchus siamensis*) ผลการศึกษาพบหนอนพยาธิ 14 ชนิด เป็นพยาธิปลิงใส 7 ชนิด คือ *Dactylogyrus macrolepidoti*, *D. proctozysron*, *D. puntioplites*, *D. quadribrachiatum*, *Dactylogyrus* sp. I, II, III และ *Gyrodactylus* sp. พยาธิปลิงแปด พบ 2 ชนิด คือ *Paradiplozoon kamang* และ *P. krasoopensis* ซึ่งเป็นรายงานพบครั้งแรกในจังหวัดเชียงใหม่ ตัวอ่อนของพยาธิใบไม้ระยะเมตาเซอคาเรีย 3 ชนิด คือ *Centrocestus caninus*, *Haplorchis taichui* และ *Haplorchoides* sp. พยาธิตัวกลม 1 ชนิด คือ *Rhabdochona* sp. โดยมีค่าความชุก (prevalence) ของปลาที่ติดพยาธิรวมเท่ากับ 79.36% (373/470) ค่าความชุกสูงสุดในฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน เท่ากับ 100%, 100% และ 96.67% พบจากปลาสร้อยขาว ปลากระมัง และปลากระต๊อบ ตามลำดับ ส่วนค่าความชุกต่ำสุดในฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝนเท่ากับ 66.67%, 31.26% และ 60.00% จากปลาตะเพียนขาว ปลาช้ำ และปลาสร้อยขาว ตามลำดับ ค่าความหนาแน่น (intensity) สูงสุดของพยาธิในฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน เท่ากับ 48.00, 70.03 และ 24.83 จากพยาธิ *Haplorchis taichui* พบในปลาสร้อยขาว พยาธิ *D. puntioplites* ในปลากระมัง และพยาธิ *D. puntioplites* ในปลากระมัง ตามลำดับ

ABSTRACT

Five species of cyprinoid fish, *Puntioplites proctozysron*, *Hampala macrolepidota*, *Labiobarbus siamensis*, *Barbodes gonionotus*, and *Henicorhynchus siamensis*, were collected from Mae Ngad Somboonchon Reservoir, Chiang Mai Province from October 2002 to September 2003, and examined for parasites. Fourteen species of helminths were discovered: ten species of monogenea, *Dactylogyrus macrolepidoti*, *D. proctozysron*, *D. puntioplites*, *D. quadribrachiatum*, *Dactylogyrus* sp. I, II, III, *Gyrodactylus* sp., *Paradiplozoon kamang*, and *P. krasoopensis*, first recorded from Chiang Mai province; three species of metacercariae, *Centrocestus caninus*, *Haplorchis taichui* and *Haplorchoides* sp.; and one species of nematode: *Rhabdochona* sp. The overall prevalence was 79.36% (373/470). The highest prevalence was found in *Henicorhynchus siamensis* (100%), *Puntioplites proctozysron* (100%) and *Hampala macrolepidota* (96.67%) in the cool-dry, hot and rainy seasons, respectively, and the lowest prevalence in *Barbodes gonionotus* (66.67%), *Labiobarbus siamensis* (31.26%) and *Henicorhynchus siamensis* (60%), respectively. The highest intensities found in *Haplorchis taichui*, *D. puntioplites*, and *D. puntioplites* were 48.00, 70.03, and 24.83 from *Henicorhynchus siamensis*, *Puntioplites proctozysron*, and *Puntioplites proctozysron*, in cool-dry, hot and rainy seasons, respectively.